

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POZOR: V počítači vyplňujte pouze do šedivých políček!

Typ posudku („kliknutím“ zakřížkujte platnou variantu)

Posudek vedoucí/ho práce Posudek oponenta/ky

Autor/ka práce

Příjmení a jméno: Frank Lukáš, Bc.

Název práce Ostře sledované vlaky: od povídky Kain k novele, od novely k oscarovému filmu a k divadelním adaptacím

Autor/ka posudku

Příjmení a jméno: Maňák Vratislav, PhDr.

Pracoviště: IKSŽ FSV UK

1. VZTAH SCHVÁLENÝCH TEZÍ A VÝSLEDNÉ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

		Odpovídá schváleným tezím	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné a je vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné, ale není vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení není v práci zdůvodněné a není vhodné	Neodpovídá schváleným tezím
1.1	Cíl práce	☒	☐	☐	☐	☐
1.2	Technika práce	☒	☐	☐	☐	☐
1.3	Struktura práce	☒	☐	☐	☐	☐

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení vztahu tezí a práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Předložená práce odpovídá schváleným tezím.

2. HODNOCENÍ OBSAHU VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňujte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení známkou
2.1	Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu	D
2.2	Schopnost kriticky vyhodnotit prostudovanou literaturu a aplikovat ji	E
2.3	Úroveň zpracování materiálu, resp. zvládnutí techniky empirického výzkumu	E
2.4	Schopnost sestavit a použít soubor metod přiměřený cíli	D
2.5	Původnost práce, přínos práce k rozvoji oboru	D

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení obsahu výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Diplomová práce Lukáše Franka si klade ambiciózní cíl. Sleduje genezi příběhu Ostře sledovaných vlaků od původní existenciální povídky Kain přes vlastní novelu a její filmovou adaptaci od Jiřího Menzela až po tuzemská divadelní provedení v uplynulém půlstoletí. Hlavní pozornost soustřeďuje na komparaci rozdílných kompozičních postupů prózy, filmu a divadla, a to zejména s ohledem na introspekce a retrospekce obsažené v Hrabalově novele a jejich možnou transformaci do filmového a divadelního jazyka. Nad to má práce ambici reflektovat i kritický ohlas, který jednotlivé variace téhož příběhu vyvolaly v českém a československém tisku.

Takto pojatá práce předpokládá široký multidisciplinární půdorys a aspoň elementární znalosti nejen z oblasti mediálních studií (potažmo žurnalistických studií a umělecké kritiky), ale také teatrologie, filmové a literární vědy a uměnovědné komparistiky. Autor práce ovšem v některých bodech nedosahuje ani základního porozumění aparátu, který pro svou práci používá, což vede k nevyvážené úrovni textu, řadě zavádějících tvrzení a nepodložených domněnek.

3. HODNOCENÍ KONEČNÉ PODOBY VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňujte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení známkou
3.1	Logičnost struktury práce, podloženost závěrů	D

3.2	Zvládnutí terminologie oboru	D
3.3	Funkčnost, úroveň, přiměřenost poznámkového aparátu	B
3.4	Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně objevují pasáže přejeté bez udání zdroje, hodnotte písmenem F. Pokud v textu zjistíte přejeté pasáže vydávané autorem neoprávněně za vlastní zjištění, nedoporučte práci k obhajobě a ve „zdůvodnění v případě nedoporučení“ navrhněte, aby s autorem/kou bylo zahájeno disciplinární řízení.)	E
3.5	Jazyková a stylistická úroveň práce (pokud je opakovaně porušována platná kodifikace pravopisné normy, hodnotte písmenem F)	D
3.6	Oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava	A

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení podoby výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Úvodní teoretické vymezení žánrů sleduje relevantní kategorie povídky, novely, filmové a divadelní adaptace, recenze a kritiky, současně je ale ploché a zkreslující. Nejde akceptovat konstatování, že odborné prameny jsou skupené na definici povídky, za nepravdivé můžeme považovat tvrzení, že kritiku (kritický esej, kritickou stať) a recenzi jde považovat za synonyma téhož, atp.

Informačně nesaturované jsou i pasáže věnované životu a tvorbě Bohumila Hrabala. Data publikací jednotlivých titulů autor uvádí jen nahodile, existencialistická východiska Kaina jsou jen povšechně načrtnutá a bez větší opory v relevantní literatuře, v posrpnovém období text Hrabala definuje v zásadě jako samizdatového autora (aniž by zmínil jeho kohabitaci s mocí a rozhovor v Tvorbě). Pasáže věnované autorově poetice opírá o jedinou časopiseckou studii Jana Česky, která se zaměřuje jen na problematiku autobiografičnosti Hrabalových děl, současně ale Frank nereflektuje např. vztah mezi rolí vypravěče a hlavního hrdiny (strategie ich-formy), který přitom hraje výraznou roli při adaptování takto pojatého textu do filmové nebo divadelní podoby. Spisovatelův styl, využívané jazykové prostředky, volená témata – čili to, co tvoří specifikum hrabalovské poetiky – práce opomíjí úplně.

Analýza mediální reflexe je metodologicky neukotvená a neopodstatněně selektivní. Např. v ohlasech na novelu práce pracuje s jedinou dobovou recenzí (Antonín Jelínek – Literární noviny), ačkoliv Ostře sledované vlaky kriticky hodnotil i Milan Blahynka, Antonín Brousek, Jan Lopatka aj. Stejně tak i samostatná podkapitola věnovaná zahraničnímu ohlasu Menzelova filmu pracuje s jediným textem v New York Times. Analyzované divadelní recenze jsou bohatší, v tomto případě se nicméně autor opírá výlučně o elektronické zdroje, třebaže sleduje divadelní provedení Vlaků od šedesátých let. V oponentovi tento přístup snadno budí dojem, že autor pracoval jen se zdroji dohledatelnými online.

Ocenit lze snad leda obrazovou přílohu práce, fotografie tvůrců, obálky knih, divadelních scénářů či plakát k filmovému zpracování.

4. SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE/KY (celkové hodnocení výsledné práce, její silné a slabé stránky, původnost tématu a závěrů apod.)

Předložená práce je ve svém celku průměrná až podprůměrná. Autor sice projevuje bazální znalost analyzovaného materiálu (Hrabalova novela, Menzelův film) a naplňuje schválené teze, zjevně ale postrádá hlubší teoretickou bázi literárně-vědnou, historickou i mediálně-kritickou, které jsou ovšem pro takto náročné téma nezbytné.

Práce je skoupá na použitou hrabalovskou literaturu, což vede k mnohým spekulativním, nepodloženým a falešně psychologizujícím konstatováním jako např.: „možná trochu zapomenutá povídka se mu uležela v hlavě, možná se rozkošatila, Hrabal nabral další životní zkušenosti, sesbíral nové zážitky... a stvořil text, který možná byl (nebo nebyl) předurčen k dalšímu šíření“ (s. 58). Zde autor mj. zcela odhlíží od skutečnosti, že geneze Ostře sledovaných vlaků není anomálií, protože Hrabal své texty přepracovával opakovaně (Bambini di Praga, Příliš hlučná samota atp.).

Neakceptovatelné je v této souvislosti využití definice pábitelství (s. 26) z obskurního webu „Kdo je to?“, a navíc bez udání zdroje (viz: <https://kdojeto.superia.cz/vlastnosti/pabitel.php>).

V detailech práce vzbuzuje pochybnosti i o autorově porozumění době, kdy kniha a film vznikly, např. v konstatování o Literárních novinách, že „šedesátá léta tomuto titulu nepřála“ (s. 27). Nepřesvědčivý je i studentův výklad teoretického rámce, kde se bez zjevné motivace vedle obecných konstatování (o povaze povídky, recenze atp.) objevují i zmínky směřující k žánrovému vývoji (odkaz na Lessingova Láakona u umělecké kritiky a na Königsmarkovo dělení dramaturgie v pasáži o divadelní adaptaci), aniž by autor vysvětlil jejich platnost a vhodnost pro vlastní práci.

Slabinou je bohužel rovněž zvolený publicistický, komentativně-spekulativní tón diplomové práce s inflací ich-formy a autorské přítomnosti v textu („Je také možné, že kdyby byl film natočen v posledních dvaceti letech, obchody by zaplavily reklamní předměty spojené se snímkem“ – s. 42). Diplomová práce je navíc bohatá na floskule a klišé (např. „výběr herců nebyl procházkou růžovou zahradou“ – s. 35), konstatování banalit (např.

„Diváky takového filmu tak můžeme rozdělit do dvou kategorií. Ti, kteří předlohu četli a ti, kteří ji nečetli.“ – s. 8) a hojně kladení řečnických otázek, které by přitom měla mít ambici zodpovídat („Jak je ale možné, že Hrabalovy Ostře sledované vlaky byly pokládány za nezfilmovatelné, a přesto zfilmovány byly, uspěly na Oscarech a ještě dokázaly celé naše území objet jako divadelní představení? To se můžeme jen dohadovat.“ – 58). To vše může ve čtenáři vzbudit dojem až jisté, záměrně naivistické provokace.

5. OTÁZKY NEBO NÁMĚTY, K NIMŽ SE PŘI OBHAJOBĚ DIPLOMANT(KA) MUSÍ VYJÁDŘIT:

5.1	Jak v Československu 60. let vypadala umělecká reflexe druhé světové války a jak si v tomto kontextu stojí Ostře sledované vlaky (novela i film)?
5.2	
5.3	
5.4	

6. ANTIPLAGIÁTORSKÁ KONTROLA TEXTU

Seznámil jsem se s výsledky antiplagiátorské kontroly v SISu.

Komentář pro případnou shodu nad 5%:

6.1	Vykázaná shoda 12 % je podmíněná zdrojováním použité literatury, zejména elektronických zdrojů. Za neakceptovatelné je třeba považovat výše uvedené převzetí definice pábitelství z internetové poradny, navíc bez jejího přiznání.
-----	---

6. NAVRHOVANÉ CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

- A
B
C
D
E
F nedoporučuji k obhajobě

ZDŮVODNĚNÍ V PŘÍPADĚ NEDOPORUČENÍ

Datum: 13. června 2022

Podpis:

Hotový posudek vytiskněte, podepište a odevzdejte ve dvou kopiích na sekretariát příslušné katedry. Posudek nahrajte do SISu ve formátu PDF, nebo jej zašlete sekretářce příslušné katedry, která jej do SISu nahraje v zastoupení. Nevkládejte do SISu naskenované posudky s podpisem. V SISu musí být posudek bez podpisu.